

Előfizetési árak:

Félsz évre . . . 6 frt — kr.
 Élévire . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. zs

hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adatna

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszi János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Egyenes adóink reformja.

Wekerle miniszterelnök mint pénzügy-miniszter elkészítette az egyenes adók reformjáról szóló memorandumát, melyet a reform ügyében összehívott adó- és ánkét fog tárgyalni. Az irányelvek e reformnál — amint ezeket a memorandumból kivettük — a következők:

Az abszolút kormány által behozott egyenes adórendszernek négy tagolata volt, úgymint: a földadó, házadó, személyes kereseti adó és a jövedelemadó. E rendszerben az egyénnek nem összjövedelme, hanem az egyes adóköteles tárgyak, foglalkozások és keresetek nyeresége külön-külön került adó alá. E rendszer van nálunk még jelenleg is érvényben, miután az egyéni adóztatás adórendszerünkben hiányzik. Ennélfogva arra a kérdésre, hogy miért szükséges és miért alkalmas az időpont jelenleg egyenes adóinknak reformálására, arra a pénzügyminiszternek az egyenes adóreformok tárgyában összehívandó szakbizottsághoz intézett emlékirata a következőleg felel meg: Bármennyire növekedő irányt mutatnak is a közszükségletek, kétségtelen, hogy közszolgáltatásaink már kibontakoztak abból az egyoldalú jellegből, hogy a közjövödelmek csakis az egyenes adók emelése által fokozhatók. S éppen azért az adóreformok keresztülvitelére el-érkezettnek és alkalmasnak kell találnunk az időt azért:

mert ezeket a reformokat ma úgy vihetjük keresztül, hogy azok ne járjanak a közterheknek fokozásával, hanem egye-

dül és kizárólag csak az egyenes adóknak helyesebb és arányosabb megosztását célozzák;

mert gazdasági keresetforrásaink növekedése és tágulása mellett bizony lehet reményleni, hogy a megváltoztatott adótörvények, ha nem is mindjárt az első időben, de teljes életbeléptetésük után a természetszerű jövedelem növekedések föltételeit is magukban fogják rejteni. Ennélfogva, míg egyrészt az állam is számíthat a természetszerű arányosan fokozódó jövedelemre, addig másrészt egyes oly könnyítések, melyek az állam mai egyenes adó bevételeinek maradandó megóvására, mint a reform egyik kiinduló pontjára való tekintettel a reformált törvények életbeléptetésének első idejében talán nem engedélyezhetők azonnal, a jövedelmek fokozódásával lassankint szintén életbeléptethetők lesznek;

azért, mert az egyenes adók kezelése lényegesen összefügg az adminisztráció reformjával.

Ugyanebben az emlékiratban hangsúlyozva van az is, hogy a helyhatósági szolgáltatások és az egyházi adók reformjának szüksége is, mert utóbbiak sok esetben az állami adóknak többszörösét képezik.

A tervezett reform kiterjedne: a földadóra, házadóra, a kereseti adókra, a tőkekamat- és járadékadóra és az általános jövedelmi pótdóra.

I. A földadó reformja.

Földadónkat s annak alapelveit tudvalevőleg az abszolút kormány léptette életbe. Ennél az adónál az adóköteles jövedelem

községenként evaluáltatott. E végből meghatározottat

a) az adóalap, vagyis megállapított az egyes földrészletek területe, azok művelési ága és ebben a termőképesség foka, illetőleg az osztályozás, mely osztályokra azután

b) a holdankinti tiszta jövedelem oly módon számított ki, hogy az évi közép-termes átlagos árából, illetőleg az ekkép eredményezett nyers jövedelemből a gazdálkodási költségek levonattak.

Nálunk tehát a földadóra nézve jövedelem-kataszter lett behozva, mely a telkeket minden egyes községre nézve külön, térfogatuk, művelési águk és minőségi osztályaik szerint a kinyomozott átlagos tiszta jövedelemmel s a birtokos nevével együtt foglalta magában.

E munkálatnak egyik legfontosabb részét a térfogat megállapítása képezte. Minthogy pedig a földmérési alap részint hiányzott, részint pedig egyszerű lánczmérésben alapult, megkezdett a trigonometrikus fölmérés, mely még jelenleg is folyamatban van.

Ezen első kataszter igen nagy hibákban szenvedett; miután a munkálatoknál a birtokos osztálynak semmi befolyás biztosítva nem lett s így az azt végrehajtó idegen elemek, nem ismerve a helyi körülményeket, nevezetesen a termés évi mennyiségét, a gazdálkodási költségek nagyságát, a tiszta jövedelmet a legaránytalanabbul állapították meg.

Ez indította már az abszolút kormányt arra, hogy helyt adott az állami reklamá-

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

Talált gyermek.

— Rajz. —

Írta: Barabás.

Ott ült az iskolában az utolsó padban. Ülhetett volna az elsőben is, de mégis csak az utolsóban ült. Összeszorított ajakkal, könyező szemekkel ült ott, merően nézve az előtte fekvő iskolakönyvbe, melyet az intézet kölcsönzött neki, hisz minden kölcsönzött volt rajta, ruhája, könyve, még a neve is. Most szégyeníté meg a leggazdagabb polgár elkényeztetett fiát, kitűnően felelve ama kérdésekre, melyekre az nem tartá érdemesnek felelni; az iskolai gyorsposta kézzel adta neki a levélkét, melyben az állt: „Te ágról szakadt senkifia! ha még egyszer jobban mersz valamit tudni, mint én, úgy megverlek, hogy a szépséges anyádra emlékezel, ki a kapuba kitett.“ Összeszorított ököllel ült ott, erei lüktettek, fogaival megrágtá a padot, szeretett volna kirohanni a padból és a tanár, az osztály szemeláttára megfojtani azt a kölyket,

ki az ő ismeretlen anyját merte gyalázní; az ő ismeretlen anyját, álmának állandó képét, hisz minden éjjel ráhajlott ágyára, nem hagyta el, elviszlek innen jó fiam oda, hol szebb a föld és jobb az emberek! A keserű tapasztalat óva inté azonban e lépéstől, sokszor meg akarta már tetteleg torolni a bántalmat, de csak ő húzta a rövidebbet, mind rárohantak. Nincs könnyörte-
nebb a gyermeknél, nem ismeri még az alakoskodást, a felnőttek finom szokása, a megszólás még nem elég neki, arczába vágja a legsértőbb szavakat annak, kit gyűlöl és hogy ne gyűlöltek volna azt, kit senki e világon nem szeretett. Azt a sötét arczu, mogorva fiut, ki első merész-
kedett köztük lenni. Minek ő neki tanulnia, hisz mi lesz ő belőle? Legföljebb irnok! Ki is tannittatná?

Ha vége volt az előadásnak és a pajkos fiuk egymást taszigálva, lármázva hagyták el az iskolát, mindegyik lökött egyet rajta; ha elesett, ujjongtak rajta és mindegyik sietett haza családja szerető körébe, csak ő, a szegény talált gyerek kullogott busan haza, őt nem várta szerető édes anya édes csókkal, szelid mosolylyal, nem simogató lágy kéz barna fűrteit, ha ő hazajött abba a sötét néma házba és kezét csókolt

annak a mogorva öreg úrnak, megtisztogató a kirakott csizmákat és tanult. Tanult lázasan éjjel-nappal, a tudás volt édes anyja, vigasztalója, tanárai bámulták előhaladását, kitűntették minden osztályban, de egyiknek se volt sympathikus. Sajnálták is tán egy kicsit, de nem hallván soha panaszt ajkairól, nem törődtek vele.

Kitett gyerek volt. Tizenöt év előtt úgy találta az a mogorva öreg úr kapuja ajtajában egy nagy kendőbe csavarva, finom patyolat ingecskeben, csak annyi állt a mellére tett czédulán, hogy Dénesnek hívják és négy hónapos. A mogorva úr nem szólt semmit, nem csapott lármát se, bejelentette az esetet a hatóságnak és egyszermind kijelentette, hogy fölnevelteti. Kiadta dajkaságba, az első iskolai ismereteket is falun, nevelőanyjánál sajátította el, ki őt a mellett még dajkának is fölhasználta, aztán bevette az öreg úr magához, beíratta a gimnáziumba, mogorván ránézett és csak annyit mondott: „tanulj!“ Az öreg úr e naptól fogva elküldte takarítónéját, Nagyszombati Dini lett a takarítója. Nagyszombat napján találták és e nevet adták neki. Elkészíté a reggelit, aztán elment iskolába, délben hazajövet meghozta a vendéglőből az ebédet, tisztított az öreg úrra,

ciónak, de viszont a feleknek is jogot adott arra, hol túlterheltség esetében a tiszta jövedelem újlagos megvizsgálását s annak leszállítását kérhették. De mert ez az eljárás az adó általános aránytalanságának kiegyenlítését vajmi kevés mértékben eredményezte, sőt sok esetben csak visszaélésekre vezetett, maga a törvényhozás 1868-ban elrendelte a földadónak a reformját.

Az 1875: VII. tcz. alapján végrehajtott földadó kataszter azonban ismét csak abba a hibába esett, hogy — dacára a 21,000.000 frtnyi költségnek — a tiszta jövedelem nem felel meg a valóságnak, hogy e jövedelem az ország különböző részeiben sem mondható arányosnak. Ez a baj azonban ily munkálatnál, a hol több ezerre menő egyén, különböző módon és különböző viszonyok között működik, kitétetve az egyesek saját érdekéből folyó félrevezetési igyekezetének és az adóteher leszállítására irányuló törekvésének, el nem kerülhető. Ezért felesleges egy új kataszterre áttérnünk.

A földadó és földtehermentesítési járulékok mai kontingense 37·8 millió forint. Hogy ez az összeg a mai 151 millió forintnyi tisztajövedelem után kivethető legyen, a földadó kulcsa 17·1%-ban, a földtehermentesítési járuléké pedig 8·4%-ban van megállapítva, oly módon, hogy a kontingentált összeget kevesbitő adóleírások, elemi kár folytáni elengedések és adómentességek tetemes összege nem esik az állam számlájára.

(Folyt. köv.)

Kossuth Lajos visszahonosítása.

A képviselőházhöz Justh Gyula benyújtotta számos kötelki lakosnak az 1879. L., vagyis a honossági törvény megváltoztatása, illetve Kossuth Lajos visszahonosítása iránti kérvényét. Ebből a kérvényből, mely a Házban előreláthatólag élénk vita tárgya lesz, kiemeljük a következőket:

Miután az 1879. L. tcz. értelmében az a magyar honpolgár, ki hazájától tíz évig távol van, elvesztette honpolgári jogát, e törvény által az 1848. törvények egyik bölcs megalkotója s dicső szabadságharcunk legkimagaslóbb alakja, szorongatott szegény magyar hazánk volt kormányzója, a bölcses Nesztora, Kossuth Lajos is hontalanított. Kossuth Lajostól, kire minden magyar, ki hazáját szereti, a legmélyebb tiszte-

lettel, hálával és kegyelettel emlékeznek, kit legszentebb imába kell foglalni a minden magyar kebelnek, ki örök büszkesége marad a távolban is ama hazának, melyért mindenét feláldozá, lehetetlen azt kívánni, hogy ő egy konzulnál jelentkezzék azért, hogy a hazának ismét polgára lehessen. Nem tudjuk elviselni azt a gondolatot, hogy a világon az egyedüli, kinek hazája nincs, csak Kossuth Lajos legyen, kinek nevéhez hazánk történetében oly sok magasztos eszme és tett fűződik, kinek pusztá neve említésénél is már pezsdülésbe jő az igaz magyar vér. Miért is, hogy az utókor reánk ne nyomhassa a hálátlanság bélyegét, esedezünk a képviselőházhhoz, hogy a honossági törvényt módosítás alá venni, a Kossuth Lajost kihonosító szakaszt kihagyni illetve őt visszahonosítani kegyeskedjék.

A tanítók fizetés-egyenlősítése.

A Pécsi Figyelő már évekkal ezelőtt, s nemrég újból is fölszólt az igazságtalan állapot ellen, mely a város községi iskoláiban működő tanítók fizetése közt, egyenlő kvalifikáció, egyenlő munkakör s egyenlő felelősség mellett, különbségeket állít föl. A tanítók maguk is, mikor e vizsás állapotnak tudata mindinkább intenzívebbé s bántóbbá lett, mikor a viszony önként megváltozásának reménye mindinkább távolodott, mikor a szenvedett igazságtalanság bántó érzete keserűséggé változott, mikor a türelem türelmetlenséggé vált s ez már hangokat is adott: megkisérelték nagyon szelid, nagyon békés módon, jogaikat is kérve-könyörögve kieszközölni, hogy e vizsás állapot megszüntetessék, hogy a külváros tanítói a belvárosiakkal egyenlő fizetésben részesüljenek.

A mozgalom tapintatosan indult meg, jó hatást is tett mindenfelé; nem volt benne semmi bántó, semmi terrorizmus; könnyű volt az elméket meggyőzniök az állapot jogtalan volta felől, mert hiszen a mai viszonyok között ez amúgy is evidens volt mindenki előtt. A tanítók kérvényét a városi képviselőtestület minden tagja jóakarattal fogadta, s a pártolásról mindegyik biztosította is a városzerte tisztelgő tanítókat.

A városi iskolaszék szintén magáévá tette a kérvényben foglaltakat s kimondva, hogy a jelenlegi állapot nem igazságos s hogy a tanítók fizetését egyenlősíteni kell, ez értelemben tette meg előterjesztését a tanácshoz, mely az ügyet a költségvetés elkészítéseig függőben, illetőleg evidenciában tartotta.

A város jövő évi költségvetését tárgyaló pénzügyi bizottság azonban s utána a tanács is úgy határozott, hogy a tanítók fizetésének egyenlősítését nem javasolja a közgyűlésnek, hanem azt az expedienst terjeszti elő, hogy:

a külvárosi tanítók fizetése külön jutalékok, mint: vasárnapi iskola, rajztanítás, ipariskola stb. után járó díjak által javíttassék;

azok, akik ilyen külön jutalékban nem részesülhetnek, fizetésük 10 százalékát kapják személyes pótlék címén.

A pénzügyi bizottság és a tanács e határozatnál abból indult ki, hogy a fizetésegyenlősítés, mely 2500 frt költséggel járt volna, a jelen viszonyok között keresztül nem vihető, mert nincs pénz.

Oly kérdéssel, mely valamely igazságtalan állapot megszüntetését teszi elkerülhetetlenné, még egyhamar nem végeztek ilyen könnyűséggel, ilyen bámulatos cinizmussal.

Ha a jogérzet, az igazság védelmének föltételt nem ismerő szüksége ennyire kiveszett az emberek lelkéből; ha valamely vita tárgyát nem képezhető igazságtalanság fölött már azért is el lehet könnyen, olyan bántó cinizmussal surranni, mert hiszen úgylis csak tanítókkal, önmagukra hagyott, tehetetlen tanítókkal esik meg ez az igazságtalanság: akkor oda is juthatunk ma-holnap, hogy majd az utcán szabadon gyilkolhatnak az emberek, a házakban szabadon rabolhatnak a zsiványok, mert nincs pénz elegendő rendőrré.

Igazságtalan állapot megszüntetésére kell pénznek lennie. Egy város, egy törvényhatósági joggal fölrüházott szabad királyi város nem nézhet el igazságtalanságot, azért mert nincs pénze, mert nincs — ha tán kellene, éppen akár tizezer forintja is, nem pedig évenként 2500 frtja.

De hát mondjuk, hogy nincs pénz, nincs fedezet arra a költségtöbbletre, mely a fizetés-egyenlősítéssel járna: mondjuk, hogy ez az előbb említett intézkedés ideiglenes, csak egy évre szól. Nos és milyen hát az az intézkedés?

Igazságtalanságot akarva némileg megszüntetni, még nagyobb igazságtalanságba esett. Akik nem, kapnak külön ipariskolát rajztanítást, vasárnapi iskolát, tehát akik a kötelező működésen túl nem dolgoznak, mert nem dolgozhatnak, azok kapnak 10 százalékos alamizsnát ingyen, akiknek fizetésjavítás kell — ami azonban még nem fizetés egyenlősítés — azoknak többet is kell dolgozniök.

kinek az a bogara volt, hogy mihelyt kissé poros volt a lábbelije, tisztát húzott, úgy hogy Dininek naponként négy-öt pár csizmát kellett tisztítani. Különbem nem törődött vele az öreg úr, alig váltott egy-két szavat, ha jó bizonyítványt hozott haza, nem dicsérte meg érte; engedte, hogy karácsonyig dideregjen vékony kis nyári ruháskájában, míg a jó emberbarátok karácsonyfáján neki is jutott egy meleg öltözet. Könyveit az iskola adta, de a többi könyveket, melyekben oly szépen meg voltak írva a nagy emberek küzdelmei, egy Nagy Frigyes, egy Napoleon csodái, egy Humbold, egy Livingstone útja, eme könyvek ott voltak az öreg úr könyves asztalán; olvasott sokat és jót. Mikor még más gyermek a lapdát verte, ő már a francia és angol remek íróit olvasta eredetiben, ünnepei voltak a holdvilágos esték, kinyitá ablakát és ölte a betűt holdvilágnál. Gyertyára nem volt pénze, az öreg úr pedig igen keveset használt, alig volt a háznál, alig sötétedett, visszavonult szobájába, azt mondta, bántja a lámpafény.

Egy nap nagy sietve jött haza az iskolából. Bevitte az öreg urnak csizmáit, de nem távozott rögtön, megállt. Az öreg ur rá néz: „No mi kell? csak röviden!”

— Engedélyét kérném a tekintetes urnak, egy jó korrepetícióm akadt . . . dadogá.

— Úgy! ha keressz, magadnak keressz! Jojczakát! Ezzel hátat fordított neki.

És keresett. Először életében pénzt keresett. Ahhoz a fiuhoz, ki őt úgy megbántotta azzal a levélkével, fogadta meg őt a tanárok ajánlata folytán az apa korrepetitornak.

Álmaiban se mert oly nagy összegre gondolni, mint a milyet kapott, minden napra egy forintot. Az a vásott fiu is meghajlott előtte, édes Dinikémnek szólítá, tekintélye megnőtt az osztályban, nem lökdösték többé, mindegyik meghívta magához, hisz a gazdag Nagy Béla korrepetitora lett.

De azért szorgalmasan tanult tovább és ellátá e mellett az öreg urat, úgy mint eddig, ki nem törődött vele, mikor megy, mikor jön, úgy mint eddig.

Mire kikerült a középiskolából, honnan kitüntetéssel távozott, annyi volt leczkéje és megbízatása, hogy szépen megélhetett volna belőlük, de nem akarta ott hagyni az öreg urat. —

Hisz az ép oly magányosan élt a nagy vi-

lágban mint ő, ép oly szomorú mint ő. — Csak annyi változást tett, hogy fogadott egy takarítónét és azzal tisztított. Az öreg ur azonban észre se akarta venni.

Megnézte kitünő érettségi bizonyítványát szótlanul, visszaadta neki. Egy hangja se a dicséretnek! Oh de fájt ez! összeszorítá az ajkát és kiment. Ment leczkét adni! Egy előkelő, nagy ház kedves, csacsogó leány gyermekét tanítá a nehézkes angol nyelvre. Nehezen ment a tanulás a vidám leánykánál, annál többet csacsogott. Dini észre se vette, mily gyorsan eltelik egy-két óra, csak hallgatá a fecsegő kedves gyermeket, igen sokat hallgatá . . . jaj de szorgalmas instruktor ez a Dini! mondák a szülők. És egyszer csak azt vette észre, hogy lábaihoz veté magát annak a csacsogó gyereknek, bele-rejté arcát ruhái redőibe és ott susogott lázas, forró szavakat szerelemről, üdvről, boldogságról . . . olyan fogalmakról, melyekről eddig mit sem tudott, olyan érzelmekről, melyek eddig idegenek voltak előtte, melyek után epedt, mint a virág a harmat után . . . hisz a lélek is virág, a boldogság harmata, nélküle elhervad, sivar kóro lesz belőle.

A leány tágra nyitott szemekkel nézett a

Mit is akartak a tanítók? Fizetésegyenlősítést. Nos hát most kapnak az eddigi mindenféle fizetési fokozat mellé még egy fokozattal többet.

Azt hisszük, hogy a képviselőtestület ezt az injuriát nem nézi el, s ha talán az időre nem változtat a dolgon, úgy jövőre a tanítók sem hagyják a maguk igazságát így pórén elveszni.

Erreth János az országgyűlésen.

Folytatás és vége.

Ami már most a kötelező és egységes polgári házasságot illeti, nem tartom ezt a liberáliszmus elsőrendű kérdésének (Helyeslés balfelől), hanem igenis tartom nemzeti konszolidáczióknak tekintetéből elodázhatatlan társadalmi követelménynek, szükségletnek, amelynek helyes megoldása elől kitérnünk nem szabad, nem lehet, ha csak azon ziláltságot és páratlan jogbizonytalanságot, mely házasságjogunk terén fennáll, és a közmorál és a vallás szilárdágába vetett hit meglazulásának oly bő táplálékot nyújtott — föntartani nem akarjuk. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

A kérdés helyes megoldását hangoztattam, tisztelt Ház! s ezalatt azt értem, hogy első sorban létesítsenek azon előfeltételek, amelyek nélkül nagyon könnyen, sőt mondhatni föltétlenül a polgári házasság és anyakönyvvezetés hitelvesztetté válna vajmi hamar, mert ezen teendőkkkel a jelenlegi közigazgatási hatóságokat jelen szervezetükben megbizni annyi lenne, mint házasságjogunk terén jelenleg méltán nehézményelt jogbizonytalanságot átvinni a polgári anyakönyvvezetés terére is, ahol a jelen szervezet mellett a korrupció és megbizhatatlanság sokkal kevesebb bizonyítékait tárja föl a közélet, mint a közigazgatási hatóságoknál. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Közigazgatási hatóságaink gyökeres, s határozottan a valódi liberáliszmus követelményeinek megfelelő sürgős reformálására van szüksége az országnak az általános jogbiztonság érdeke szempontjából. Legyenek e közegek kizárólag a jogot és igazságot kiszolgáltató állami közegek, ne a hatalom önkényének szolgálatában álló kortesek, aminők — tisztelet a kivételeknek — közigazgatási közegeink jó részben a jelenlegi főispáni intézmény aegisze alatt voltak eddigéig, akik a közszellem lenyűgözésével az önértetnek a honpolgárokban meglazításával s a hatalom előtti meghódolással érdemeket szerezni oly eredménydusan működtek. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Lépjön valahára a tisztelt kormány a valódi liberáliszmus terére (Élénk helyeslés balfelől), ne csak hangoztassa azt, jöjjön valahára tudatára

lábainál vonagló, lázas szavakat suttagó ifjura, aztán csengő hangon felkaczagott.

— Jaj de kedves! ha a mama látná? hahahaha! maradjon így Nagyszombati vagy Nagypénteki ur, melyik napon is találták? . . .

Felugrott a fiu, elvánszorgott, mint a meglőtt öz sivár lakába. Betoppant az öreg urhoz, lábaihoz rogyott, s szivszaggató hangon kiáltá:

— Uram, miért nem hagyott ott veszni a kapu aljában!

S mint a patak, melynek árját zsarnok zsilip visszatartá, s mely végre a zsilipet átszakítja, ömlött ki ajkán a könyörtelen öreg ur lábainál mind ama keserv, melyet husz évig hordozott szívében; nem látta a könyvet a mo gorva ur szemében, de először érzé fején a lágyan simogató kéz melegét és először hallá a részvét igazi hangját:

— Szegény fiu! szegény talált gyermek! Te még jókor megtanultál csalódn! Én először boldog voltam, hogy annál keserűbb legyen a csalódás, annál pokolabb a kín. Téged nem szerettek, nekem hazudott és megcsalt. Hisz én is talált gyerek vagyok! annak a leánynak az anyja volt az . . . a leány jobb az anyjánál.

És oly jól esett a talált gyerekeknek az a lágyan simogató, reszkető kéz.

annak, hogy a hatalom gyakorlása nem öncél, melynek a honpolgárok föltétlenül meghódolni tartoznak, hanem eszköz csupán a közjó biztosítására és megóvására, ne szolgáltatson jogot az illető politikai pártállása, hanem erre való tekintet nélkül az igazság szigorú követelményei szerint, szakítson végleg a kormányzati rendszer szánalmas voltát oly kirívóan bizonyító kémrendszerrel, mely közhivatalaink nagy részénél oly igen divik, jutalmazzon és sujtson a szerint, a mint a hivatalnok hivatali kötelesegeinek híven, pontosan és lelkiismeretesen meg-, vagy meg nem felel, ne fojtja el a hivatalnokban sem az önértet saját hatalma érdekében, hanem tisztelje és ápolja a hivatalnokban is azt, mert csak önértetes honpolgárok és hivatalnoki kar tehetnek nagygyá egy államot az idők tartamára, a mire szolgálékek sohasem képesek; függetlenítse a hivatalnokot saját fölfebbvalói s maga a kormány esetleges túlkapásai ellen helyes szolgálati pragmatika- és fegyelmi törvény alkotásának létesítése által, szakítson valahára azon sáfárkodási rendszerrel is, melyet különösen a vidéki városokban fölláttandó intézmények létesítése tekintetéből alkalmazásba venni szokássá vált s mely igaz, hogy az állam fiskális érdeke szempontjából előnyösnek mutatkozik, de a demoralizáczióknak is bő forrásává lett, (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon,) állítson föl intézményt ott, hol az állam és a közérdek annak fölláttását szükségesnek tünteti ki, de ne állítsa föl az egyik várost mumusnak főispánjai után egy másik város ellenében, hogy minél több pénzbeli áldozatot soritoron ki, tekintet nélkül arra, hogy az illető város anyagi helyzete, jövő fejlődésének veszélyeztetése nélkül ezen áldozatot elbirja-e, vagy sem, mert hiába teszszük nagygyá a fővárost, az ország fejlődésének kulcsa nem kizárólag ebben, hanem az összes városok fölvirágzásában rejlik. (Élénk helyeslés és tetszés a bal és szélső baloldalon.)

Mindez a liberáliszmus követelménye, de nem minden. Valóban szabadelvű, igazságos választási reformot igényel az ország, (Élénk helyeslés a szélsőbalon,) ezzel legelső sorban, mert ilyen nélkül parlamentarizmusunk, közéletünk beteg állapotát nemcsak gyógyítani nem lehet, hanem minden reform, bár a liberáliszmus hangzatos czéje alatt, érdemleg azonban annak merő szatirajaként csak a kormány hatalmi körét fogván tágitani, közállapotainknak nem javulását, hanem rosszabbodását fogná előidézni. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbalon). Azért bármennyire legyenek is meggyőződve, közigazgatásunknak államosítás útján leendő reformálása szükségéről, s bármily helyeseknek látszassanak a tisztelt kormány e részben előterjesztendő javaslatai, előzetesen is kijelentem, hogy azokhoz a választási reform létesítése előtt szavazatommal hozzájárulni nem fogok. (Tetszés a bal- és szélső baloldalon.)

Ezeket kívántam ez alkalommal elmondani: s midőn a tisztelt Ház szives figyelméért köszönetemet fejezem ki, kijelentem, miszerint az előadottak alapján a tisztelt kormány iránt bizalommal nem viseltethetvén, a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadom, s Horánszky Nándor tisztelt képviselőtársam által benyújtott határozati javaslathoz járulok. (Élénk tetszés és helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlük).

Hirek.

— (Nász a József főherceg családjában.) Szerdán ment végbe Münchenben József Ágost főhercegnek, József főherceg fiának, esküvője August a bajor hercegnővel. Az esküvőn a hercegi vőlegény szülein kívül maga Ferencz József királyunk is jelen volt. August hercegnő leánya a Lipót bajor főhercegnek, ki Gizella főhercegnőt, királyunk másodszült leányát bírja nőül.

— (A Pécsi Kerékpárosok Egyesülete) szerdán este szépen sikerült társasvacsorát rendezett. Ezen részt vett a „Pécsi atletikai club“ mintegy 15 tagból álló küldöttsége, élén Egry Béla dr. elnökkel. Ezen küldöttség megjelenése azért bir fontossággal, mert a két sport-egyesület közt némi differenciák merültek föl, melyek oka csupán félreértés lévén, ennek eloszlátása után ezen társasvacsora, mintegy kibékülési ünnep volt. Az első szónok Kiss József a kerékpárosok alelnöke volt, ki

beszédében hangsúlyozta azon jó indulatot, melylyel a kerékpárosok egyesülete az atletikai club iránt viseltetik, s örömeinek adott kifejezést, hogy annak tagjai ily szép számmal vettek részt ezen ünnepélyen, végül az atletikai clubra emelte poharát. Utána Egry Béla dr. szolt, ki kifezte, hogy a nyújtott békejobbot őszinte örömmel fogadja a club, s poharát a kerékpár egyesületre emelte. A hivatalos tosztok után következtek a nem hivatalosak, mely alkalommal Bodó Aladár dr., Bolgár Tivadar, Günsberger és Jilly Alajos mondtak pohárköszöntőket. Asztalbontás után Fichtl Károly, Bedő Károly és Bolgár Tivadar, kitünően sikerült mutatványokkal mulattatták a közönséget. 11 óra felé tánczra perdültek a fiatalok s járták a ropogóst késő éjjelig a Jónás-Miskolczi zenekar zenéjére.

— (A Pécsi Dalárda nagy hangverseny-estéje.) A Pécsi Dalárdát többnyire csak annak pártoló-köre élvezi; s bár ez a kör igen tekintélyes, mégis van a mi közönségünk körében olyan kontingens, mely csak a nyilvános hangversenyeken hallhatja az ország első daloskörét. Az a hangverseny, melyet a Pécsi Dalárda december hó 7-ikén rendez, a nagy nyilvánosságnak van szánva. Az, hogy a Pécsi Dalárda a nagyközönség előtt csak ritkán léphet föl, emeli e föllépés érdekességét. Ehhez képest, mert a daloskör tudatában van annak, hogy a nagyobb nyilvánosság előtt való ilyen föllépése nagyobb érdekeltséget szokott kelteni, a hangverseny tervezett programja is olyan nagyszabásu, amilyenhez csakis a Pécsi Dalárda által juthat a közönség. A daloskör zenebizottsága ezuttal a zeneműtárának mélyére nyult s néhány olyan jeles művet választott ki, amelyek gyöngyei a zeneirodalomnak. E mellett a műsor még föltöbb változatos is, mert lesz abban férfikar, női kar, s e kettő egyesítésével vegyes kar, lesz hegedű- és zongora-hangverseny, tenor- és bariton-szó, s közreműködik a katonazenekar is, mely egyes karokat kíséri fog. A női karban a Hoffer énekiskolájában oktatást nyerő hölgyek vesznek részt, amely kar ezentul gyakrabban fogja a Pécsi Dalárdát föllépéseiben támogatni. A teljesen megállapított műsört annak idején közléteszszük, most csak a közönség figyelmét akartuk fölhívni e nagyszabásu hangversenyre.

— (Athleta-bál), melyet derék athletáink a farsang második szombatján (jan. 20-án) a „Hattyu“ és a nemzeti kaszinó helyiségeiben rendeznek, egyike lesz az idei bális saison legfényesebb táncmulatságainak. A 35 tagból álló rendezőség minden szombaton este ülést tart a club helyiségében, hogy a rendezés ügyét minden irányban megbeszélhessék. A táncrendek ügyes és csinos kiállítása általános meglepetést fog okozni. Miután hölgy közönségünk között nagy az érdeklődés ezen bált illetőleg, mint bizonyosat állithatjuk, hogy athletáink nem fognak hiába fáradni, mert ez a bál épp oly jól fog sikerülni, mint az első athleta-bál Pécsen, amikor a közönség az akkor még ifju egylet iránt nagy érdeklődéssel viseltetett. Ez a régi érdeklődés fog most föllevenedni, s ha az atletikai club nem fog a tornacsarnok négy fala közé rejtőzni, fönn is marad nagy elősegítésére az atletikai club terveinek.

— (Ebek által szétmarczangolt ember.) Irtózatos halállal múlt ki szerdán délután Ruttkay Jakab, a Hamerli-féle keztyügyár alkalmazottja. Ennek a 65 éves öreg szolgának az volt a dolga, hogy a bőrkikészítéshez szükséges ebhulladékot szedje össze. Szerdán délután jól bepálinkázott állapotban elvetődött a Kovácsics mészáros udvarába, ahol a hatalmas mészáros-kutyák kamrája neki évek óta valóságos kincsesbánya volt. A kaptos ember — az udvaron dolgozó kocsis figyelmeztetése ellenére — gözölgő fejjel egész bátran hatolt be a kutyák közé, melyek állítólag lánczon voltak ugyan, de a közéjük jött öregre könnyen rátámadhattak. Ruttkayt, ki a kutyákat még seprővel is fenyegette s ezzel csak jobban maga ellen ingerelte, a két hatalmas állat vad csaholás közt megtá-

ciónak, de viszont a feleknek is jogot adott arra, hol túlterheltség esetében a tiszta jövedelem újlagos megvizsgálását s annak leszállítását kérhették. De mert ez az eljárás az adó általános aránytalanságának kiegyenlítését vajmi kevés mértékben eredményezte, sőt sok esetben csak visszaélésekre vezetett, maga a törvényhozás 1868-ban elrendelte a földadónak a reformját.

Az 1875: VII. tcz. alapján végrehajtott földadó kataszter azonban ismét csak abba a hibába esett, hogy — dacára a 21,000.000 frtnyi költségnek — a tiszta jövedelem nem felel meg a valóságnak, hogy e jövedelem az ország különböző részeiben sem mondható arányosnak. Ez a baj azonban ily munkálatnál, a hol több ezerre menő egyén, különböző módon és különböző viszonyok között működik, kitétetve az egyesek saját érdekéből folyó félrevezetési igyekezetének és az adóteher leszállítására irányuló törekvésének, el nem kerülhető. Ezért felesleges egy új kataszterre áttérnünk.

A földadó és földtehermentesítési járuléka mai kontingense 37.8 millió forint. Hogy ez az összeg a mai 151 millió forintnyi tisztajövedelem után kivethető legyen, a földadó kulcsa 17.1%-ban, a földtehermentesítési járuléka pedig 8.4%-ban van megállapítva, oly módon, hogy a kontingentált összeget kevesebbit adóleírások, elemi kár folytató elengedések és adómentességek tetemes összege nem esik az állam számlájára.

(Folyt. köv.)

Kossuth Lajos visszahonosítása.

A képviselőházhoz Justh Gyula benyújtotta számos kötelki lakosnak az 1879. L., vagyis a honossági törvény megváltoztatása, illetve Kossuth Lajos visszahonosítása iránti kérvényét. Ebből a kérvényből, mely a Házban előreláthatólag élénk vita tárgya lesz, kiemeljük a következőket:

Miután az 1879. L. tcz. értelmében az a magyar honpolgár, ki hazájától tíz évig távol van, elvesztette honpolgári jogát, e törvény által az 1848. törvények egyik bölcs megalkotója s dicső szabadságharcunk legkimagaslóbb alakja, szorongatott szegény magyar hazánk volt kormányzója, a bölcsök Nesztora, Kossuth Lajos is hontalanított. Kossuth Lajostól, kire minden magyar, ki hazáját szereti, a legmélyebb tiszte-

lettel, hálával és kegyelettel emlékeznek, kit legszentebb imába kell foglalni a minden magyar kebelnek, ki örök büszkesége marad a távolban is ama hazának, melyért mindenét feláldozá, lehetetlen azt kívánni, hogy ő egy konzulnál jelentkezzék azért, hogy a hazának ismét polgára lehessen. Nem tudjuk elviselni azt a gondolatot, hogy a világon az egyedüli, kinek hazája nincs, csak Kossuth Lajos legyen, kinek nevéhez hazánk történetében oly sok magas szeszme és tett fűződik, kinek puszta neve említésénél is már pezsdülésbe jő az igaz magyar vér. Miért is, hogy az utókor reánk ne nyomhassa a hálátlanság bélyegét, esedezünk a képviselőházhoz, hogy a honossági törvényt módosítás alá venni, a Kossuth Lajost kihonosító szakaszt kihagyni illetve őt visszahonosítani megkeressük.

A tanítók fizetés-egyenlősítése.

A Pécsi Figyelő már évekkor elelőtt, s nemrég újból is föl szólalt amaz igazságtalan állapot ellen, mely a város községi iskoláiban működő tanítók fizetése közt, egyenlő kvalifikáció, egyenlő munkakör s egyenlő felelősség mellett, különbségeket állít föl. A tanítók maguk is, mikor e vizsás állapotnak tudata mindinkább intenzívebbé s bántóbbá lett, mikor a viszony önként megváltozásának reménye mindinkább távolodott, mikor a szenvedett igazságtalanság bántó érzete keserűséggé változott, mikor a türelem türelmetlenséggé vált s ez már hangokat is adott: megkisérelték nagyon szelid, nagyon békés módon, jogaikat is kérve-könyörögve kieszközölni, hogy e vizsás állapot megszüntetessék, hogy a külváros tanítói a belvárosiakkal egyenlő fizetésben részesüljenek.

A mozgalom tapintatosan indult meg, jó hatást is tett mindenfelé; nem volt benne semmi bántó, semmi terrorizmus; könnyű volt az elméket meggyőzni az állapot jogtalan volta felől, mert hiszen a mai viszonyok között ez amúgy is evidens volt mindenki előtt. A tanítók kérvényét a városi képviselőtestület minden tagja jóakarattal fogadta, s a pártolásra mindegyik biztosította is a városzerte tisztelgő tanítókat.

A városi iskolaszék szintén magáévá tette a kérvényben foglaltakat s kimondva, hogy a jelenlegi állapot nem igazságos s hogy a tanítók fizetését egyenlősíteni kell, ez értelemben tette meg előterjesztését a tanácshoz, mely az ügyet a költségvetés elkészítéseig függőben, illetőleg evidenciában tartotta.

— Engedélyt kérném a tekintetes urnak, egy jó korrepetícióm akadt . . . dadogá.

— Úgy! ha keressz, magadnak keressz! Jojezakát! Ezzel hátat fordított neki.

És keresett. Először életében pénzt keresett. Ahhoz a fiuhoz, ki őt úgy megbántotta azzal a levélkével, fogadta meg őt a tanárok ajánlata folytán az apa korrepetitornak.

Álmaiban se mert oly nagy összegre gondolni, mint a milyet kapott, minden napra egy forintot. Az a vásott fiu is meghajlott előtte, édes Dinikémnek szólítá, tekintélye megnőtt az osztályban, nem lökdösték többé, mindegyik meghívta magához, hisz a gazdag Nagy Béla korrepetitora lett.

De azért szorgalmasan tanult tovább és ellátá e mellett az öreg urat, úgy mint eddig, ki nem törődött vele, mikor megy, mikor jön, úgy mint eddig.

Mire kikerült a középiskolából, honnan kitüntetéssel távozott, annyi volt leczkéje és megbízatása, hogy szépen megélhetett volna belőlük, de nem akarta ott hagyni az öreg urat. —

Hisz az ép oly magányosan élt a nagy vi-

A város jövő évi költségvetését tárgyaló pénzügyi bizottság azonban s utána a tanács is úgy határozott, hogy a tanítók fizetésének egyenlősítését nem javasolja a közgyűlésnek, hanem azt az expedienst terjeszti elő, hogy:

a külvárosi tanítók fizetése külön jutalékok, mint: vasárnapi iskola, rajztanítás, ipariskola stb. után járó díjak által javíttassék;

azok, akik ilyen külön jutalékban nem részesülhetnek, fizetésük 10 százalékát kapják személyes pótlék címén.

A pénzügyi bizottság és a tanács e határozatnál abból indult ki, hogy a fizetésegyenlősítés, mely 2500 frt költséggel járt volna, a jelen viszonyok között keresztül nem vihető, mert nincs pénz.

Oly kérdéssel, mely valamely igazságtalan állapot megszüntetését teszi elkerülhetetlenné, még egyhamar nem végeztek ilyen könnyűséggel, ilyen bámulatos cinizmussal.

Ha a jogérzet, az igazság védelmének föltételt nem ismerő szüksége ennyire kiveszett az emberek lelkéből; ha valamely vita tárgyát nem képezhető igazságtalanság fölött már azért is el lehet könnyen, olyan bántó cinizmussal surranni, mert hiszen úgymint csak tanítókkal, önmagukra hagyott, tehetetlen tanítókkal esik meg ez az igazságtalanság: akkor oda is juthatunk ma-holnap, hogy majd az utcán szabadon gyilkolhatnak az emberek, a házakban szabadon rabolhatnak a zsványok, mert nincs pénz elegendő rendőrré.

Igazságtalan állapot megszüntetésére kell pénznek lennie. Egy város, egy törvényhatósági joggal fölrüházott szabad királyi város nem nézhet el igazságtalanságot, azért mert nincs pénze, mert nincs — ha tán kellene, éppen akár tízezer forintja is, nem pedig évenként 2500 frtja.

De hát mondjuk, hogy nincs pénz, nincs fedezet arra a költségtöbbletre, mely a fizetés-egyenlősítéssel járna: mondjuk, hogy ez az előbb említett intézkedés ideiglenes, csak egy évre szól. Nos és milyen hát az az intézkedés?

Igazságtalanságot akarva némileg megszüntetni, még nagyobb igazságtalanságba esett. Akik nem kapnak külön ipariskolát rajztanítást, vasárnapi iskolát, tehát akik a kötelező működésen túl nem dolgoznak, mert nem dolgozhatnak, azok kapnak 10 százalékos alamizsnát ingyen, akiknek fizetésjavítás kell — ami azonban még nem fizetés egyenlősítés — azoknak többet is kell dolgozniuk.

kinek az a bogara volt, hogy mihelyt kissé poros volt a lábbelije, tisztát húzott, úgy hogy Dininek naponként négy-öt pár csizmát kellett tisztítani. Különben nem törődött vele az öreg úr, alig váltott egy-két szavat, ha jó bizonyítványt hozott haza, nem dicsérte meg érte; engedte, hogy karácsonyig dideregjen vékony kis nyári ruháskájában, míg a jó emberbarátok karácsonyfáján neki is jutott egy meleg öltözet. Könyveit az iskola adta, de a többi könyveket, melyekben oly szépen meg voltak írva a nagy emberek küzdelmei, egy Nagy Frigyes, egy Napoleon csodái, egy Humboldt, egy Livingstone útja, eme könyvek ott voltak az öreg úr könyves asztalán; olvasott sokat és jót. Mikor még más gyermek a lapdát verte, ő már a francia és angol remek íróit olvasta eredetiben, ünnepei voltak a holdvilágos esték, kinyitá ablakát és ölte a betűt holdvilágnál. Gyertyára nem volt pénze, az öreg úr pedig igen keveset használt, alig volt a háznál, alig sötétedett, visszavonult szobájába, azt mondta, bántja a lámpafény.

Egy nap nagy sietve jött haza az iskolából. Bevitte az öreg urnak csizmáit, de nem távozott rögtön, megállt. Az öreg ur rá néz: „No mi kell? csak röviden!”

lágban mint ő, ép oly szomorú mint ő. — Csak annyi változást tett, hogy fogadott egy takarítónét és azzal tisztított. Az öreg ur azonban észre se akarta venni.

Megnézte kitűnő érettségi bizonyítványát szóltanul, visszaadta neki. Egy hangja se a dicséretnek! Oh de fájt ez! összeszorítá az ajkát és kiment. Ment leczkét adni! Egy előkelő, nagy ház kedves, csacsogó leány gyermekét tanítá a nehézkes angol nyelvre. Nehezen ment a tanulás a vidám leánykánál, annál többet csacsogott. Dini észre se vette, mily gyorsan eltelik egy-két óra, csak hallgatá a fecsegő kedves gyermeket, igen sokat hallgatá . . . jaj de szorgalmas instruktor ez a Dini! mondák a szülők. És egyszer csak azt vette észre, hogy lábaihoz veté magát annak a csacsogó gyereknek, bele-rejté arcát ruhái redőibe és ott susogott lázas, forró szavakat szerelemről, üdvörlől, boldogságról . . . olyan tozalmakról, melyekről eddig mit sem tudott, olyan érzelmekről, melyek eddig idegenek voltak előtte, melyek után epedt, mint a virág a harmat után . . . hisz a lélek is virág, a boldogság harmata, nélküle elhervad, sivar kóró lesz belőle.

A leány tágra nyitott szemekkel nézett a

Mit is akartak a tanítók? Fizetésegyenlősítést. Nos hát most kapnak az eddigi mindenféle fizetési fokozat mellé még egy fokozattal többet.

Azt hiszszük, hogy a képviselőtestület ezt az injuriát nem nézi el, s ha talán az időre nem változtat a dolgon, úgy jövőre a tanítók sem hagyják a maguk igazságát így pórén elveszni.

Erreth János az országgyűlésen.

Folytatás és vége.

Ami már most a kötelező és egységes polgári házasságot illeti, nem tartom ezt a liberális elsőrendű kérdésének (Helyeslés balfelől), hanem igenis tartom nemzeti konszolidáczióknak tekintetéből elodázhatatlan társadalmi követelménynek, szükségletnek, amelynek helyes megoldása elől kitérnünk nem szabad, nem lehet, ha csak azon ziláltságot és páratlan jogbizonytalanságot, mely házasságjogunk terén fennáll, és a közmorál és a vallás szilárdágába vetett hit meglazulásának oly bő táplálékot nyújtott — föntartani nem akarjuk. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

A kérdés helyes megoldását hangoztattam, tisztelt Ház! s ezalatt azt értem, hogy első sorban létesítenek azon előfeltételek, amelyek nélkül nagyon könnyen, sőt mondhatni föltétlenül a polgári házasság és anyakönyvvezetés hitelvesztetté válna vajmi hamar, mert ezen teendőkkal a jelenlegi közigazgatási hatóságokat jelen szervezetükben megbízni annyi lenne, mint házasságjogunk terén jelenleg méltán nehézményelt jogbizonytalanságot átvinni a polgári anyakönyvvezetés terére is, ahol a jelen szervezet mellett a korrupció és megbízhatatlanság sokkal kevesebb bizonyítékait tárja föl a közélet, mint a közigazgatási hatóságoknál. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Közigazgatási hatóságaink gyökeres, s határozottan a valódi liberális követelményeinek megfelelő sürgős reformálására van szüksége az országnak az általános jogbiztonság érdeke szempontjából. Legyenek e közegek kizárólag a jogot és igazságot kiszolgáltató állami közegek, ne a hatalom önkényének szolgálatában álló kortések, aminők — tisztelet a kivételeknek — közigazgatási közegeink jó részben a jelenlegi főispáni intézmény aegisze alatt voltak eddigéig, akik a közszellem lenyűgözésével az önértetnek a honpolgárokban meglazításával s a hatalom előtti meghódolással érdemeket szerezni oly eredményúsan működtek. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Lépjön valahára a tisztelt kormány a valódi liberális terére (Élénk helyeslés balfelől), ne csak hangoztassa azt, jöjjön valahára tudatára

lábainál vonagló, lázas szavakat sutogó ifjura, aztán csengő hangon felkaczagott.

— Jaj de kedves! ha a mama látná? hahahaha! maradjon így Nagyszombati vagy Nagypénteki ur, melyik napon is találták? . . .

Felugrott a fiu, elvánszorgott, mint a meglőtt öz sivar lakába. Betoppant az öreg urhoz, lábaihoz rogyott, s szivszaggató hangon kiáltá:

— Uram, miért nem hagyott ott veszni a kapu aljában!

S mint a patak, melynek árját zsarnok zsilip visszatartá, s mely végre a zsilipet átszakítja, ömlött ki ajkán a könyörtelen öreg ur lábainál mind ama keserv, melyet husz évig hordozott szívében; nem látta a könyvet a mo gorva ur szemében, de először érzé fején a lágyan simogató kéz melegét és először hallá a részvét igazi hangját:

— Szegény fiu! szegény talált gyermek! Te még jókor megtanultál csalódn! Én először boldog voltam, hogy annál keserűbb legyen a csalódás, annál pokolabb a kín. Téged nem szerettek, nekem hazudott és megcsalt. Hisz én is talált gyerek vagyok! annak a leánynak az anyja volt az . . . a leány jobb az anyjánál.

És oly jól esett a talált gyerekeknek az a lágyan simogató, reszkető kéz.

annak, hogy a hatalom gyakorlása nem öncél, melynek a honpolgárok föltétlenül meghódolni tartoznak, hanem eszköz csupán a közjó biztosítására és megóvására, ne szolgáltatson jogot az illető politikai pártállása, hanem erre való tekintet nélkül az igazság szigorú követelményei szerint, szakítson végleg a kormányzati rendszer szánalmas voltát oly kirívóan bizonyító kémrendszerrel, mely közhivatalaink nagy részénél oly igen divik, jutalmazzon és sujtson a szerint, a mint a hivatalnok hivatali köteleiségeinek híven, pontosan és lelkiismeretesen meg-, vagy meg nem felel, ne fojtja el a hivatalnokban sem az önértet saját hatalma érdekében, hanem tisztelje és ápolja a hivatalnokban is azt, mert csak önértetes honpolgárok és hivatalnoki kar tehetnek nagygyá egy államot az idők tartamára, a mire szolgálékek sohasem képesek; függetlenítse a hivatalnokot saját följjebbvalói s maga a kormány esetleges túlkapásai ellen helyes szolgálati pragmatika- és fegyelmi törvény alkotásának létesítése által, szakítson valahára azon sáfárkodási rendszerrel is, melyet különösen a vidéki városokban fölláttandó intézmények létesítése tekintetéből alkalmazásba venni szokássá vált s mely igaz, hogy az állam fiskális érdeke szempontjából előnyösnek mutatkozik, de a demoralizáczióknak is bő forrásává lett, (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon,) állítson föl intézményt ott, hol az állam és a közérdek annak fölláttását szükségesnek tünteti ki, de ne állítsa föl az egyik várost mumusnak főispánjai után egy másik város ellenében, hogy minél több pénzbeli áldozatot szoritson ki, tekintet nélkül arra, hogy az illető város anyagi helyzete, jövő fejlődésének veszélyeztetése nélkül ezen áldozatot elbirja-e, vagy sem, mert hiába teszszük nagygyá a fővárost, az ország fejlődésének kulcsa nem kizárólag ebben, hanem az összes városok fölvirágzásában rejlik. (Élénk helyeslés és tetszés a bal és szélső baloldalon.)

Mindez a liberális követelménye, de nem minden. Valóban szabadelvű, igazságos választási reformot igényel az ország, (Élénk helyeslés a szélsőbalon,) ezzel legelső sorban, mert ilyen nélkül parlamentarizmusunk, közéletünk beteg állapotát nemcsak gyógyítani nem lehet, hanem minden reform, bár a liberális hangzatos czéje alatt, érdemleg azonban annak merő szatirajaként csak a kormány hatalmi körét fogván tágitani, közállapotainknak nem javulását, hanem rosszabbodását fogná előidézni. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbalon). Azért bármennyire legyenek is meggyőződve, közigazgatásunknak államosítás útján leendő reformálása szükségéről, s bármily helyeseknek látszassanak a tisztelt kormány e részben előterjesztendő javaslatai, előzetesen is kijelentem, hogy azokhoz a választási reform létesítése előtt szavazatommal hozzájárulni nem fogok. (Tetszés a bal- és szélső baloldalon.)

Ezeket kívántam ez alkalommal elmondani: s midőn a tisztelt Ház szives figyelméért köszönetemet fejezem ki, kijelentem, miszerint az előadottak alapján a tisztelt kormány iránt bizalommal nem viseltethetvén, a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadom, s Horánszky Nándor tisztelt képviselőtársam által benyújtott határozati javaslatához járulok. (Élénk tetszés és helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlik).

Hirek.

— (Nász a József főherceg családjában.) Szerdán ment végbe Münchenben József Ágost főhercegnek, József főherceg fiának, esküvője August a bajor hercegnővel. Az esküvőn a hercegi vőlegény szülein kívül maga Ferencz József királyunk is jelen volt. August hercegnő leánya a Lipót bajor főhercegnek, ki Gizella főhercegnőt, királyunk másodszült leányát bírja nőül.

— („A Pécsi Kerékpárosok Egyesülete“) szerdán este szépen sikerült társasvacsorát rendezett. Ezen részt vett a „Pécsi atletikai club“ mintegy 15 tagból álló küldöttsége, élén Egry Béla dr. elnökkel. Ezen küldöttség megjelenése azért bir fontossággal, mert a két sport-egyesület közt némi differenciák merültek föl, melyek oka csupán félreértés lévén, ennek eloszlátása után ezen társasvacsora, mintegy kibékülési ünnep volt. Az első szónok Kiss József a kerékpárosok alelnöke volt, ki

beszédében hangsúlyozta azon jó indulatot, melylyel a kerékpárosok egyesülete az atletikai club iránt viseltetik, s örömeinek adott kifejezést, hogy annak tagjai ily szép számmal vettek részt ezen ünnepélyen, végül az atletikai clubra emelte poharát. Utána Egry Béla dr. szólt, ki kifejezte, hogy a nyújtott békejobbot őszinte örömmel fogadja a club, s poharát a kerékpár egyesületre emelte. A hivatalos tosztok után következtek a nem hivatalosak, mely alkalommal Bodó Aladár dr., Bolgár Tivadar, Günsberger és Jilly Alajos mondtak pohárköszöntőket. Asztalbontás után Fichtl Károly, Bedő Károly és Bolgár Tivadar, kitűnően sikerült mutatványokkal mulattatták a közönséget. 11 óra felé tánczra perdtültek a fiatalok s járták a ropogást késő éjjelig a Jónás-Miskolczy zenekar zenéjére.

— (A Pécsi Dalárda nagy hangverseny-estéje.) A Pécsi Dalárdát többnyire csak annak pártoló-köre élvezi; s bár ez a kör igen tekintélyes, mégis van a mi közönségünk körében olyan kontingens, mely csak a nyilvános hangversenyeken hallhatja az ország első daloskörét. Az a hangverseny, melyet a Pécsi Dalárda december hó 7-ikén rendez, a nagy nyilvánosságnak van szánva. Az, hogy a Pécsi Dalárda a nagyközönség előtt csak ritkán léphet föl, emeli e föllépés érdekességét. Ehhez képest, mert a daloskör tudatában van annak, hogy a nagyobb nyilvánosság előtt való ilyen föllépése nagyobb érdekeltséget szokott kelteni, a hangverseny tervezett programja is olyan nagyszabású, amilyenhez csakis a Pécsi Dalárda által juthat a közönség. A daloskör zenebizottsága ezuttal a zeneműtárának mélyére nyult s néhány olyan jeles művet választott ki, amelyek gyöngyei a zeneirodalomnak. E mellett a műsor még föltöbb változatos is, mert lesz abban férfikar, női kar, s e kettő egyesítésével vegyes kar, lesz hegedű- és zongora-hangverseny, tenor- és bariton-szó, s közreműködik a katonazenekar is, mely egyes karokat kíséri fog. A női karban a Hoffer énekiskolájában oktatást nyerő hölgyek vesznek részt, amely kar ezentul gyakrabban fogja a Pécsi Dalárdát föllépéseiben támogatni. A teljesen megállapított műsort annak idején közléteszszük, most csak a közönség figyelmét akartuk fölhívni e nagyszabású hangversenyre.

— (Athleta-bál), melyet derék athletáink a farsang második szombatján (jan. 20-án) a „Hattyu“ és a nemzeti kaszinó helyiségeiben rendeznek, egyike lesz az idei bális saison legfényesebb táncmulatságainak. A 35 tagból álló rendezőség minden szombaton este ülést tart a club helyiségében, hogy a rendezés ügyét minden irányban megbeszélhessék. A táncrendek ügyes és csinos kiállítása általános meglepetést fog okozni. Miután hölgy közönségünk között nagy az érdeklődés ezen bált illetőleg, mint bizonyosat állíthatjuk, hogy athletáink nem fognak hiába fáradni, mert ez a bál épp oly jól fog sikerülni, mint az első athleta-bál Pécsen, amikor a közönség az akkor még ifju egyet iránt nagy érdeklődéssel viseltetett. Ez a régi érdeklődés fog most fölelevenedni, s ha az atletikai club nem fog a tornacsarnok négy fala közé rejtőzni, fönn is marad nagy elősegítésére az atletikai club terveinek.

— (Ebek által szétmarczangolt ember.) Irtózatos halállal múlt ki szerdán délután Ruttkay Jakab, a Hamerli-féle keztügyár alkalmazottja. Ennek a 65 éves öreg szolgának az volt a dolga, hogy a bőrkikészítéshez szükséges ebulladékot szedje össze. Szerdán délután jól bepálinkázott állapotban elvetődött a Kovácsics mészáros udvarába, ahol a hatalmas mészáros-kutyák kamrája neki évek óta valóságos kincsesbánya volt. A kaptos ember — az udvaron dolgozó kocsis figyelmeztetése ellenére — gözölgő fejjel egész bátran hatolt be a kutyák közé, melyek állítólag lánczon voltak ugyan, de a közjük jött öregre könnyen rátámadhattak. Ruttkayt, ki a kutyákat még seprővel is fenyegette s ezzel csak jobban maga ellen ingerelte, a két hatalmas állat vad csaholás közt megtá-

madta, s néhány pillanat alatt, hogy az emberek segítségére se siethettek már, a földre teperve úgy össze-vissza marták, hogy a szerencsétlen ember öt-hat nyíl sebből vérzett. A czombjairól, karjairól czafatokban lógott a kiszakított hús. Főereit több helyen átharapták az ebek, s a boldogtalan rövid idő alatt elvérzett. Az orvosok a bonczoláskor azt állították, hogy a sebek nem lettek volna föltétlenül halálosak, ha Ruttkay idejekorán orvosi segélyben részesülhetett volna. A rendőrség a vizsgálati iratokat a kir. ügyészséghez teszi át az esetleges bűnvádi eljárás megindítása végett. Ebből az esetből kifolyólag azt a rég tartogatott kérdésünket koczkatatjuk meg, vajjon csakugyan oly igen szükséges-e, hogy a mészárosok még ma is ilyen fenevadakat tartogassanak a házuknál; ma midőn a mesterség is határozottan némi átalakuláson ment keresztül; amikor a rendes közbizottság intézménye valamelyest eltörölt abból a hajdani brutalitásból, melyről a mészárosmesterség ismeretes volt? De ha ez a vérebtartás ma még talán mellőzhetetlen, mert még mindig nincs egészen megfelelő közbizottságunk, úgy az új, s a modern követelményeknek teljesen megfelelő közbizottság létesítésekor szabadjon remélnünk, hogy az illetékes hatóság megtalálja a módját az állatvédelemnek s ezzel egyszersmind a jobbérzésű közönség idegei megkímélésének. A közbizottság belső berendezésénél, a hozandó szabályrendeletnél, az eljárás meghatározásánál tekintettel kell lenni e körülményre, s úgy intézkedni, hogy az állatok leölésénél a fölösleges kínzás, a brutalitás legyen elkerülhető s a közönség életbiztonságát nem valami nagyon respektáló veszedelmes ebek tartása szükségtelemnél váljék, sőt tiltott legyen.

— **(Tűz.)** A siklósi országúton a „jó pásztor“-hoz címzett szálló tőzsomszédságában levő s Czirják Anta! tulajdonát képező Krón-féle vendéglő kocsiszine s istálló teteje, mely szénával volt tele, tegnapeste fél 7 óra tájban gondatlanságból kigyuladt s leégett. A gyorsan oda-siető házbéliek és szomszédok lokalizálták a tüzet s mire a tűzoltók a helyszínre értek, csak az égő gerendákat olthatták.

— **(Pályázat körorvosi állásokra.)** A hegyháti járás főszolgabírája a 20 község egyeteméből álló abaligeti, a 22 községből álló magyar-széki és a 12 községből álló vásárosdombói kerületek körorvosi állásaira pályázatot hirdet. Évi fizetés a kerületek mindegyikében: 100 frt és a megállapított látogatási díjak. A pályázók kellően fölszerelt kérvényeiket a hegyháti járás főszolgabírájához f. é. november 25-ig adhatják be, mely határidő letelte után megadják a választásokat.

— **(Beszüntetett iskola.)** A monosokori ref. iskolát a felső-baranyai ref. egyházmegye szeptember havi közgyűlésén megszüntette. Okot ez intézkedésre az szolgáltatott, hogy az egyházat a gazdák számának megfogyatkozása kövekeztében az okorági egyházhhoz csatolták. Szikszay Károly ottani tanítót a piskóli ref. iskolához választották meg az elhalt László János helyébe.

— **(A pécsváradi iskolákat.)** meye a kolera miatt be voltak zárva, a megyei alispán f. hó 14-ikén újból megnyitatta.

— **(A miniszter ajándéka a pécsi szegény iskolásgyermekeknek.)** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a pécsi községi iskolák szegénysorsu tanulóinak a következő könyveket adományozta: 200 darab Gáspár-féle olvasókönyvet a 2., 3., 4., 5., 6-ik osztályok számára; 60 darab Nagy féle nyelvtan a 2. és 3-ik osztályok számára, 60 darab Lederer-féle német abcét és olvasó könyvet és 30 darab Gáspár-féle olvasó könyvet a 3-ik osztály számára. A könyvek már megérkeztek a kir. tanfőlügyelőhöz, ki azokat szétosztás céljából legközelebb leküldi az iskolásoknak.

— **(Salamon József)** kir. tanfőlügyelő az egész hetet iskolalátogatási körúton töltötte a megyében, honnan ma érkezik meg.

— **(Somogyi szervezkedése a jövő szezonra.)** E hó eleje óta megélenkült a sze-

gedi színházi iroda. Somogyi szervezkedik. Ez pedig nagy szó a színésznépség előtt s nem érdektelen ránk nézve sem, akik a jövő nyáron még az arénában élvezük a színház nyújtotta szellemi táplálékot. Ostromolják is az irodát, akárcsak az adóhivatali fizetések napján. Jelen és jövő művészek egymásnak adják a kilincset. A különben zajtalan iroda mozgalmas napoknak tanuja. Rózsás reményekkel eltelve lépik át a hermetice elzárt szentély küszöbét a szerződésre aspirálók s változó arczkifejezéssel hagyják el. Kinek hogy! A ki elérte beadott föltételeinek teljesülését, az mosolygo arczczal vidáman pördül ki, de a kivel szemben a nagy mikádó gondolkozási időre határozta el magát, annak Hamlet híres „lenni vagy nem lenni“ monologja forog elméjében. A folyosón ácsorgók kíváncsian lesik a kijövőket. Mindenki tudni szeretné, ki megy, ki marad. Ez még a polgári házasság kérdésénél is fontosabb kérdés. A sötét tekintűek e télen utoljára élvezik a szegedi színház előnyeit, a vidámaké a jövő. A szerződötték bizonyos fölénnyel nézik le a sorsüldözöttöket. Nem szép tulajdonság, de benne gyökerezik az ember természetében. Somogyi máskülönbön derült arca rejtélyes szint ölt e nagy napokban. Azt szeretné, ha senki se tudna meg semmit, de azért mégis mindenki tud mindent. Ez már átka a nagy titkolózásnak. Eddig a következők irták alá a szerződést: Polgár, Polgárné, Dezséri, Sz. Nagy Imre, Lévai Sárka, László, Balla, Kalmár Piroska, Rónainé Balog Etel, Rónai, Végh István, Peterdi, Kállai Lujza. Nem szerződnek: Follinus, Perényi, Földvári, Kocsis Etel, Pethes, Tóth Antal, Szendrői Ella. Új tag lesz Kassai Károly, baritonista, ki Földvári helyét foglalja el. Tárgyalások folynak Arday Ida drámai hősnő, Gyöngyi Izsó és egy elsőrendű koloratúrénekesnő közt. A női karszemélyzet is renoválva lesz. Egyes oda nem való veteránok helyett valószínűleg úde, rózsás arczu kardalonnók mosolyognak majd le a nézőtérre. Így óhajtlák legalább a szegedi színházi habitűék. Somogyi pedig sokkal lojálisabb igazgató, semhogy a csalódás keserűségének tenné ki a nagyon is fölcsigázott kívánalmakat. A végleges szervezkedés decemberben be lesz fejezve.

— **(Kalmár Piroska.)** ez a vidéken jelentékeny színésznő e hó 28-ikától kezdve négy estén át Kassán fog vendégszerepelni legjobb szerepeiben, Kalmár Piroska Kassának éveken át közszeretben részesült kedvence volt s a kassaiak élénkérdeklődéssel várják vendégföllépteit.

— **(Hymen.)** Szerdán délután vezette oltárhoz Czenger Paula kisasszonyt, Czenger Ignác városi ellenőr leányát, Gulyás György dárda adóhivatalnok.

— **(Áthelyezés.)** Sey Ernő tudott, pécsi pénzügyi titkárt, a pénzügyminiszter, a szolgálat érdekében, hasonló minőségben Nagy-Enyedre helyezte át.

— **(Kiss György másik ünnepe.)** Az egyik az volt, mikor Pécsen leleplezték a Szepes-szobrot, a másik meg az, mikor épp a Szepes-szobor leleplezése előtt egy nappal Pozsegán leleplezték a Fra Luca Imbrizimovics szobrát, mely szintén Kiss György művészi kezének sikerét hirdeti. A pozsegai szoborról annak idején sokat írtunk; Imbrizimovics ferenc-rendi szerzetest ábrázolja, aki a törökök kiűzésekor nagy hősiességgel harczolt, s akinek köszönheti Pozsega és vidéke, hogy fölszabadult a török járom alól. November 4-edikén leleplezték le ezt a kitünően sikerült szobrot, melynek mintája tavaly ősszel a műkiállításán is nagy föltűnést keltett a fővárosban. Kiss György nem lehetett jelen az ünnepélyen, mert inkább a pécsi szobor-leleplezésnél kívánt részt venni az ünnepeken.

— **(Jókai diszkidását)** a pécsi zsidó hitközség is meg fogja rendelni. A hitközség választmánya ugyanis elhatározta, hogy a közgyűlésnek azt fogja indítványozni, vegyen részt a hitközség a koszorus író jubileumi ünnepeiben és rendelje meg 200 frtért Jókai műveinek nemzeti kiadását.

— **(Pályázat jegyzői állásra.)** A pécsi kir. tszéknél előléptetés folytán üresedésbe jött egy 800 frt évi fizetéssel és 245 frt lakbérrel javadalmazott jegyzői állás, melyre pályázatot hirdetnek. A pályázók az elméleti képzettség, nyelvismeret, és eddigi viselt hivatalaikról szóló okmányokkal fölszerelt kérvényeiket két hét alatt a pécsi kir. tszék elnökéhez adhatják be.

— **(Csőd.)** Kreiner József pécsi bejegyzett kereskedő ingatlan javaira a pécsi kir. tszék a csődöt megnyitotta. Csődbiztos: Saághy Vincze, kir. tszéki bíró; tömeggondnok: Kaufer Jenő dr. helyettese: Bodó Aladár dr. Az igények 1894-ik évi január 20-ig jelentendők be, a követelések bejelentésére pedig 1894-ik évi február hó 14-ikét tűzték ki. A passzívák 50,000 forintra rugnak, míg az aktívák nem haladják meg a 25,000 forintot.

Csarnok.

A hülye.

— Scholl Aurél-tól. —

(Francziából Baboss L.)

(Folytatás.)

V.

Durand Bernát Párisnak vette útját, miután megállt az Indra szélén, hol sokszor egy szép fekvésű tája a Loárnak, s legtöbbször egy halom Kernrut, nagy fák csoportja kényszeríté a megállásra.

Egy este végre műterme kapuja előtt találta magát, mely egy fasor között a Carnot-téren, a Luxemburg-kert háta mögött volt.

A kapusné, a ki Bernát élelmezéséről havi 12 frankért gondoskodni tartozott nagy örömmel fogadta Bernátot s nem fogyott ki a kérdezősködésből. Azt is kérdezte, vajjon igaz-e, a mit mondanak, hogy a vidék nagyobb, mint maga Páris?

Bernát biztosítá, hogy nem csapták be.

— Ah! — kiáltá — el is felejtém, egy levél érkezett. Az ám, aztán már van három hete is.

— Lássuk, — mondá Bernát.

És a póstabélyeget megtekintve, mormogá: keresztanyámtól jó.

Feltörte és olvasta:

„Kedves gyermekem te oly gyorsan keltél utra, hogy mindannyiunkat megleptél. Nem is bocsátanám meg emez udvariatságotod irántam oly könnyen, de egy esemény, mely váratlanul jött, írásra késztetett. Azt kell hinnem, hogy legalább is megbabonáztad szegény Gertrudomat, mint Ferrand asszony is mondja, a ki pedig búbajos hirében áll nálunk: mert elutazásod óta keres mindenütt, szobádban, a kertben, sőt elment a hármashatárhoz is, ama helyre, hol te festeni szoktál. Szegényke hitt minden erejéből s miután te még sem jöttél, sírásra fogta, jajgatva: Meghalt . . . meghalt! . . .

Ez így tartott vagy négy napig. Hervadt szemlátomást s fehér lett, mint a viasz.

Végre ágyának esett, a sorvasztó láz legyűrte. Az orvos tejjel és levessel táplálja, ez minden a mit bevesz.

A kicsike hozzád szokott, jöjj hát vissza gyorsan. Segíts meggyógyítani. A levélben van egy póstautalvány 80 frankról az utra, ha nem lenne pénzed. Ma reggel az orvos, hogy megtáptá uterét, azt mondá: „A természet mindig segíthet. Ha keresztfiad nem jó vissza, nem állók jót leányodról.“

Csak azt értettem, hogy Gertrud elveszett. Jöjj hamar!

Ölel sirva, keresztanyád

özv. Duvivierné.“

— Indulok! — kiáltá fel Bernát és a kapusnénak nagy meglepetésére kétfogatu kocsit rendelt s azonnal parancsolta neki, hogy hajtson az orleansi indóházhoz!

Három hét! A levél három héttel ezelőtt van keltezve! Gyakran fölbredve éjjeli álmából, arra emlékezett, hogy azt álmodta, látta Gertrudot.

E virágszál feléje hajlott édesdeden s jól visszaemlékezett, mily benyomást tett rá a ned-

ves hajfonadék, melyet a szép leány leeresztett s melylyel érintette nyakát s melyre egynehány csepp reá esett.

„A természet még mindig segíthet“ mondta az orvos. Jó, legyen! föl fogja keresni e lélek nélküli csodalényét a teremtsnek, a kit a véletlen neki jelölt ki társul. A gyümölcs ott lógott a fán, csak le kellett volna szakítani s ő egy túlságos töprenkedés következtében lerontotta ez érzéki, de minden gyönyörrel kínálkozó szerelmet. Kinek tett volna kárt? Gertrudnak férjhez kell menni? Ki veszi el?

Három hét! Jókora érkezik-e? Szive összeszorult, ha az jutott eszébe, hogy még a bárgyut sem találja többé. Láta már a vázat kivinni keresztanyja házából és eltűnni a tornyocska alatt, a pap és két ministránsyerekek kíséretében.

Bernátot nyomta a lidérc s kihajolva a kocsiból, úgy találta, hogy az út igen hosszú.

VI.

Midőn ismét a kis rácsos kapu előtt találta magát, mely Duvivier asszony kertjébe vezetett, szive sebesen vert.

Délután 5 óra lehetett, a nap elbujt a házak mögött; egy fülemile énekelt a bokorban az öntöző medence szélén.

Bernát sietett és a nyitott ablakon át látta a halvány Gertrudot, félig lezárt szemekkel egy támlásszékekben elnyújtózva.

Duvivier asszony éppen egy tálczát nyújtott neki.

Gertrud hevesen ellökte és fölrezenve a lábából, kiáltá: „Ott! ott!“

És egy földöntúli mosoly ömlött el sovány arcán.

Majd felszökött, de gyöngye izmai nem bírták, ingadozott. Duvivier asszony által tartva az ajtóra nézett: „Ez ő!“ — kiáltozta.

Gertrud Bernát nyakába veté magát, karjaiba szorítá, csókokkal halmozta el, simogatva mint egy macskát. Ezután kimerülve visszargyott a karosszékbe, félig nyitott ajkakkal, mintha csak álmában történt volna mindez.

Bernát megmagyarázta ezalatt keresztanyjának, miért kapta csak tegnap levelét, aki azután elmondá neki hosszadalmasan Gertrud betegségének lefolyását; a vágyakodás betegségének lefolyását, mint az orvos nevezi.

— Azonnal megértém — mondá a jó öreg, Bernátot nézve. — De mit tegyünk most, nemde, te nem akarod elvenni?

— Megvallom neked keresztanyám, erre nem gondoltam.

— Igen . . . ugy. De meddig maradsz itt? Ő meg fog halni, ez isteni végzés.

— Engedj egy kissé magamhoz térni — mondá Bernát. — Elmegyek, ha Gertrud fölépült.

— Legyen! jó! mig fölépül. De ha a természet mindig segíthet is, van mégis visszetés . . .

— Ki tudja? — tévé hozzá Bernát.

Duvivier asszony ismétlé:

— Igaz! Ki tudja?

És ő ragaszkodott e reményhez.

VII.

Gertrud napról-napra nyert erőben, arczára visszaszállt a rózsapír és ajkai üdékké lettek.

Most is künn futkosott a mezőkön, mint egy kis özike s hogy teljesen elfáradt, Bernátára támaszkodott, rálehelve égető lélegzését.

A festő egy hó óta volt már vendége Duvivier asszonynak, midőn ez a várostól két mértföldre fekvő tanyájára volt kénytelen menni, hogy állapota felől tudomást szerezzen. 600 frank jövedelemről volt szó, a mely életbe vágó dolog volt reá nézve. Nyolcz órakor reggel indult s ígérte, hogy ebédre otthon lesz.

Gertrud, kinek nyelve már föloldódott, szerencsés utat kívánt neki s mikor elment, Bernátot kérte, adjon neki leczkét.

Ez egy abc t adott neki.

— Te tudod, mit ígértél, — mondá Gertrud.

— Igen, ha tudsz olvasni, elveszek feleségül.

— Mi férj és feleség vagyunk s nem vá-lunk el soha.

— Soha! — mondá Bernát megzavarodva. Kezével végigsimítá homlokát.

— Mily szép lesz az! — mondá Gertrud, összecsapva kezeit. — Később majd olvasok, játszunk.

Megfogta kezénél.

— Erre jőjj, nézd meg hálókamrámat.

Mindketten fölmásztak a kis falépcsőkön, mely az első emeletre vezetett.

Gertrud szobája tele volt verőfényes nappal. A nyitott ablakokon beömlött a jázmin illata.

VIII.

Midőn Duvivier asszony visszajött, egy összehajtott papírszeletet talált asztalkáján. Érezte, hogy ez szerencsétlenség előjele.

„Én egy nyomorult vagyok, nem fog többé látni.“

Bernát.

Ez volt minden,

Duvivier asszony leánya szobájába szállt. Meglátva őt Gertrud, vánkosai közé temette magát.

A szegény anyóka sirt csendesen és hallgatott.

Este az asztalnál Gertrud nem szólt egy szót sem.

Nyolcz órakor felment aludni a nélkül, hogy édesanyját átölete volna. Ez világosságot látva ott, felment lassan hozzá és az ablak szögleténél — hol beláthatott leánya szobájába — megleste.

Két-három könyv volt előtte egy asztalon; Gertrud olvasni tanult . . .

IX.

Három évvel később, egy márcziusi nap reggelén Durand Bernát, miután megborotválkozott, pipáját kiszitta, elhelyezkedett vászna előtt, melyen vázlatot kezdett. Tanulmányozta munkáját, közbe-közbe gondolkozva a főtárgyon javítva egy-egy rosszul helyezett vonalat. Santesi kirándulása óta gyümölcsözőbbek voltak festészeti remekei. Egy képet, a mely egy fürdő nimfát ábrázolt, neki a kitüntetésen kívül jó jövedelmet hozott. A fiatal művész ennek dacára bánatos és aggódó volt. Társai nevetve mondták: „A fiúnak bizonyára meghalt valakije valahol.“

Ismeretségét nem tudta senki s ha valaki tréfálózva célzott erre, felelé: „Igen, volt egy pipiském.“

Miután megfestette a vázlatot, kihuzta láda-fiókját s kivett belőle egy 50 centiméter nagyságú vásznat és sokáig nézte. Ez volt a fürdő nimfa mintája; Gertrud a vízből jöve, az ő lábainál, a hármashatár kis folyójánál.

E pillanatban kopogtak az ajtón.

— Szabad — mondá ő.

És látott egy fiatal asszonyt, karján gyermekkel, hátamögött egy öreg asszonyt, révedező szemekkel.

— Keresztanyám, Gertrud! — kiáltá a festő.

— Mi vagyunk, igen — mondá Gertrud. Vártunk mindennap, de mivel nem jöttél, magam akartam magammal hozni a kis ujdonságot.

— Ah!

— Igen — folytató a menyecske, megnyomva a szót — tudok olvasni és írni.

Bernát könyves szemekkel ölelte át Gertrudot és keresztanyját.

Majd habozva a kis gyerekre mutatott.

Gertrud Bernát ajkaihoz emelte a kicsikét s csak anynyit mondott:

— Nem találod, hogy hozzád hasonlít?

(Vége).

Közgazdaság.

A zsirra vonatkozó kereskedelmi helyi jogszokás megállapítása Pécsen.

Zsirtermelésünk és zsirkereskedésünk azóta, hogy itt a pécsi sertés hizlaló társaság létesült, akkora arányokat öltött, hogy csak a vasuton való kivitel évenként 5—6000 m.-mázsát tesz ki. A zsirt, mely szintén u. n. „városi árú“ képez, vagyis a forgalomban ugyanoly minőségűnek tartatik, mint a budapesti — a Pécsen levő 50—60 hentes szokta előállítani, kiktől aztán kivitelre dolgozó kereskedők és ügynökök szokták megvenni. Ezen üzlet mostani rendje mellett mindinkább szaporodtak olyan esetek, hogy a vevők vagy a göngysúly helyes számítása vagy a göngyölet módja és minősége iránt emeltek panaszokat. Hogy ezen jelentékeny kereskedelmi ág hitele ily körülmények miatt ne szenvedjen, szükségessé vált a pécsi zsirkereskedelemnek ügynevezett helyi jogszokások megállapításával való rendezése. Ezen czélból a pécsi hentesek és zsirkereskedők a kereskedelmi és iparkamarában értekezletet tartottak, melyen — miután Litke József kamarai elnök a kérdés jelentőségét tüzetesen kifejtette s a szem előtt tartandó főbb irányelvekre rámutatott, az érdekeltek a rájuk nézve kötelezőknek elismert következő helyi jogszokásokat állapították meg:

1. A disznózsir 100 klg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyban árultatik.

2. A pécsi disznózsir (városi árú) tiszta fehér, jóízű, olvasztott, keményre kevert és aljnélkül való kell hogy legyen.

3. A zsir csakis új hordókban szállítható. A hordók egészséges és száraz keményfából készültek, szorosan abroncsoltak és szállításra alkalmasak legyenek.

4. A pécsi disznózsir 240 klg. bruttó súlyt meghaladó hordókban nem szállítható.

5. Göngysúly különbözetként mindenfajta disznózsirnál az elegysúly 1 százaléka meg van engedve.

6. Túlsúly fejében az eladó hordónként 50 dekagrammot tartozik adni.

7. Az eladó a göngysúly helyességeért az átvétel napjától számított hat hétig felelős.

A vevőnek a valóságos göngysúly kipuhatólása czéljából jogában áll az összes hordók vagy azok egy részének próbamérését eszközöztetni.

A göngysúly kipuhatólásának költségeit az eladó csak akkor viseli, ha az általa kiszámított göngysúly helytelennek bizonyult.

8. A zsirszállítási kötések mindig ezen megállapodásokra való hivatkozással eszközöndők.

9. Zsirszállítási ügyletek ezen megállapodások alapján az alulirt naptól kezdve is köthetők, általán kötelezők azok azonban csak 1894. évi április 1-től kezdve lesznek.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ.

Felolvasó szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

URAKNAK.

A jelenkor legszebb találmánya a szabadalmazott önhasználatra való delevillamos készülék, mely gyengeségi állapotok (elgyengült férfierő) használatánál a legjobb eredményeket mutatja föl. Orvosok által minden államban a legmelegebben ajánlatik. A készülék legkönnyebben alkalmazható. A zsebben tokban könnyen hordható. Leírása a készüléknek zárt borítékban 10 kros bélyeg beküldése mellett. Kapható a cs. k. szab. tulajdonos és készítőnél J. Augenföld, Bécs, I., Schulerstrasse Nr. 18.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. törvényszék 12263/93. számú végzése által Haberfeld Fülöp Dombóvári lakos javára Bencze Ferencz v.-dombói lakos ellen 556 frt 74 kr tőke, ennek 1893. évi augusztus hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 64 frt 15 kr. perköltség követeles erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1188 frtra becsült 2 ló, szarvas jószág, sertések és gazdasági eszközök álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3404/893. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis V.-Dombón az alperes lakásán leendő eszközlésére 1893-ik év november hó 24-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 101. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sásdon 1893-ik évi november hó 10. napján.

Schuber Manó

kir. bir. végrehajtó.

16036. sz.

1893.

Hirdetmény.

Pécs szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a városházában levő:

- 1.) 7. sz. jelenleg Obetko által bérelt bolt 886 frt.
- 2.) 8. sz. jelenleg Schwink H. által bérelt bolt 443 frt.

kikiáltási ár mint évi bér mellett 1894. évi május hó 1-től számított 1896. évi április 1-ig terjedő időre Pécs szab. kir. város gazd. tanácstermében (Városház II. emelet 33. ajtó) 1893. évi november hó 28-án délelőtt 9 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános árverésen bére adadni fog.

Felhivatnak bérelni szándékozók, hogy a kikiáltási ár 10 százalékanak megfelelő bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat legkésőbb 1893. évi november hó 27-én dél. 12 óráig a város polgármesteri hivatalánál nyujtsák be, avagy a bánatpénz letétele mellett a nyilvános árverésen vegyenek részt.

Az árverés és bérelti feltételek Herbert J. gazd. tanácsnoknál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Pécs 1893. évi november hó 14-én tartott tanácsülésből.

Pécs, szab. kir. város tanácsa.

17545. sz.

tkv. 1893.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifju Némethi József végrehajtónak Autolovits Gájo s társai végrehajtást szenvedők elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Birján községben fekvő a birjáni 314. sz. tjkvben felvett I. 299/b, 744/b, 932/b, 1307/b 1391/b 1223/a és 1486/b hszz. fekvőségekre együttesen 277 frt, a birjáni 316. sz. tjkvben felvett † 373/a hszz. fekvőségre 25 frt és a birjáni 317. sz. tjkvben felvett † 1069/b hszz. fekvőségre 34 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi Január hó 19. napján d. e. 10 órakor Birján község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat, vagyis 27 frt 70 krt, 2 frt 50 krt és 3 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvény-cikk 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ova-dekképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi a kir. tvszék mint tlkvi hatóság. 1893. évi octóber hó 3-ik napján.

Lukrits István.

kir. törvénzéki bíró

Rendkívüli ajánlat!**KLEIN TESTVÉREK**

divatárú cégétől (jelenleg Bazárépület)

Pécsett.

Ezennel bátrak vagyunk köztudomásra hozni, hogy kénytelenek voltunk a rögtön szükségessé vált építkezés folytán eddigi üzlethelyiségünket ideiglenesen elhagyni, és ez oknál fogva raktárunk lentebb felsorolt áruinak árait **jelentékenyen** leszállítani.

Felkérjük tehát a nagy érd. közönséget, hogy ezen gyéren előforduló alkalmat — saját érdekében — szükségletének mielőbbi beszerzésével el ne mulassza, mert ezen lényeges engedményben t. vevőinket hihetőleg csak e hó végéig részesíthetjük.

Raktárunkban. a Bazárépület udvari helyiségében (Benczerleitner-féle czukrászda mellett) legjobbminőség- és dús választékban következők kaphatók:

Női kabát, köpeny- és válgallérok, szőrmekarmantyu-sapka és gallérok. Bel- és külföldi ruhakelmék, vásznak és mindennemű kézmű áruk.

Továbbá

fehérneműek, nyakkendők, ernyők és számtalan divatcikk.

Különös figyelmet kérünk fordítani dúsan felszerelt kitűnő gyártmányú **szőnyeg-, függöny-, ágy- és asztalkészlet, ugyszintén gyapjukelme és gyapjutakarókból álló raktárunkra.**

Számos látogatásért esedezve, maradtunk a legmegbízhatóbb és **rendkívüli olcsó** kiszolgálásunkról biztosítva.

Pécsett, 1893. november hó.

kiváló tisztelettel

Klein Testvérek.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A Braunstein frères cég csakis Gassicourtban (S. és O.) franciaországban létező saját papírgyárának készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legújabb elveken alapuló berendezett telep készítményei a papíripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely elárúsítására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papírból készített valódi francia szivarkapapír, valamint valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Frères“ céget viseli,

Pécsett Alt és Böhm és Reinfeld A. uraknál kaphatók.

16222. sz.

tkvi 1893.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. tszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatónak Alt Bernáth végrehajtást szenvedő elleni 59 frt 55 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő Pogány községben fekvő, a pogányi 112. sz. tjkvben felvett 1/4. külteleknek Alt Bernáthot illetett felére 625 frt és a pogányi 282. sz. tjkvben felvett 1/2. hszsz. 77. sz. háznak, Alt Bernáthot illetett felére az árverést 222 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi december hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor Pogány község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 62 frt 50 krt és 22 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécsett, 1893. évi Szeptember hó 14-én. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Lukrits bíró helyett:

Bogyay Pongrácz

kir. törvényszéki bíró,

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

MÁJOLAJ

(törvényesen védett csomagolásban)

Maager Vilmostól

Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr. magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

Pécsett kapható: Sipőcz István, Zsiga László, Erreth János és az irgalmasok gyógyszerárában; Reeh Vilmos, Spitzer fia és Köszl János kereskedésében.

Főraktár és főelárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs,

III/3. Heumarkt 3.

Utánzatok hatóságilag nyomoztatnak.

Ház eladás.

Pécsett, Majláth-tér 5. számú ház

kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebbet az ott lakó tulajdonosnál.

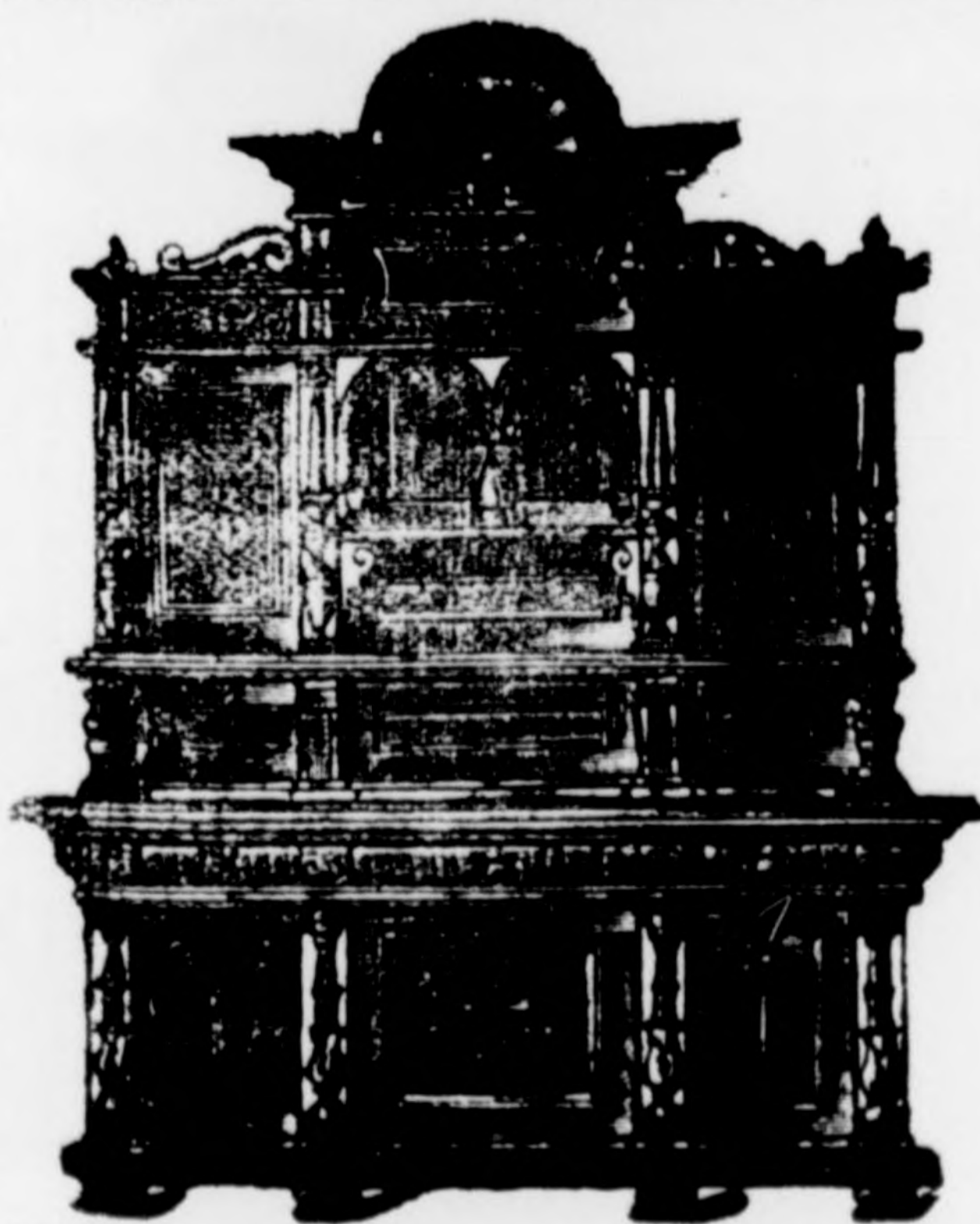
Sel. Kneipp

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé,

mely babkávét izü. Ez azon el nem ért előnyt nyújtja, hogy a pótlékmentes vagy szurrogátokkal kevert babkávét káros élvezetéről leszoktat és belőle sokkal izletesebb és mellette egészségesebb és táplálóbb kávé készíthető. — Fölülmulhatatlan mint pótlék a babkávéhez. — Főképp ajánlható nők, gyermekek- és betegeknek. — Utánzatoktól óvakodni kell. — Fél kiló 25 kr. — Mindenütt kapható.

Valódi csak fehér csomagokban, Kneipp plébános úr arczképével, mint védjeggyel.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett alvó-, disz- és ebédlő-szobák, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy bútorvásárlások nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Schönwald Imre

órás és ékszergyáros

PÉCSETT, király-utca 15, a „Hattyu“ épületben.

Külön berendezett szétküldési osztály.

Az alább felsorolt tárgyak, melyek valódiságáért kezeskedem, eredeti gyári áron készpénz vagy utánvét mellett, megrendelésre minden irányban, szétküldetnek.

Megkeresések azonnal elintéztetnek.

Egy pontosan kipróbált ébresztő óra 2 frt.
Egy ezüst kettős fedelű Ancer Remontoir óra pontosan kipróbálva 10 frt.
Egy valódi ezüst Tula Ancer Remontoir óra 14 frt.
Egy valódi ezüst egy fedeles henger Remontoir óra csinos alakban kristály üveggel 7 frt.
Egy nickel Remontoir óra kristály üveggel 4 frt 50 kr.
Csinos női arany gyűrű 14 krtos aranyból valódi Ametyit Aquamarin vagy más ékkővel 4 frt 50 kr.
Valódi ezüst karlancz Jongouval legszebb kivitelben 3 frt 60 kr.
Valódi ezüst uri óraláncz legujabb faconban 2 frt 50 kr.
Granát nyakkendőtűk különféle szép kivitelben 1 frt 50 kr.
Valódi granát Brochetűk vagy karkötők legszebben készítve 3 frt 50—5 frtíg.
Csinos mellűk valódi Ametyit és igazgyöngyökkel kirakva 4 frttól — 7 frtíg.

Ujdonság!

Sétabotok valódi ezüst fogantyuval 2 frt 50—12 frtíg.
Valódi ezüst szivarszipkák 2.50—5 frtíg.
Valódi ezüst karkötők tartósan aranynyal bevonva (Double) 4 frttól 12 frtíg.

Ujdonság!

Arany női nyakláncz amulettel 6—40 frtíg.

Ujdonság!

Sütemény és felszolgáló tálcák a legszebb fajance betétekkel 4 frt 50—24 frtíg.
China ezüst kenyér kosarak 2 frt 50—12 frtíg.
Cognac Service legszebb és legujabb angol faconban 18 frt.

Valódi ezüst gyermek étszerek 5—40 frtíg.
Legjobb Berndorfi első minőségű étszerek eredeti gyári áron tuczatja 16 frt.
China ezüst gyertyatartók óriási választékban párja 4 frt 50—36 frtíg.
China ezüst diszallványok elegánsan és jóízléssel kiállitva 10 frttól 28 frtíg.
Valódi ezüst telles étszer készletek 6—12—24 személy számára csinos Cassetteben összeállitva 120—150—500 frt és feljebb.
Párizsi szemüvegek és orrszorítók főraktára egy legjobb szemüveg ára 2 frt.
egy legjobb orrszorító 1.80 —
Szemüvegek és orrszorítók valódi hegyi kristályból csiszolva (mineralogikus kő) drbja 4 frt.
Minden szemhez alkalmas arany foglalatu szemüvegek és orrszorítók 7 frttól — 16 frtíg.

Nagy választékban.

14 nap járó inga óra csinos modern szekrényben gyári áron 14 frt.
Gömbölyű nyolez nap járó iroda óra különféle színű tokokban csak 4 frt.
Csinos Stylszerű Salon és ebédlő órák pazar kivitelű szekrényben 18 frttól — 34 frtíg.
Negyed órát ütő és ismétlő inga óra legszebben kiállitva 30 frttól — 60 frtíg.
Alló szekrényű legfinomabb bécsi inga óra renaissance stylben gazdag szobrászmunkával 120 frt.
Brillant gyűrűk, Bontonok, Karkötők és nyakékek 25 frttól — 1000 frtíg.
Női arany Chatelaine lánczok 14 frttól—100 frtíg.
Legnagyobb választék csinos és legujabb divatu uri arany óra lánczokból 20 frttól—120 frtíg.
Gyári főraktár a legjobb arany uri és női órákból 16 frttól 300 frtíg.

Monogrammok, czimerek, egyéb vésnői munkák valamint órák és arany tárgyak műtermemben legjobban készítettnek és javittatnak.